

Міністерство освіти і науки України
Західноукраїнський національний університет
Навчально-науковий інститут міжнародних відносин
імені Б. Д. Гаврилишина

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ІНІМВ імені
Б. Д. Гаврилишина

Ірина ІВАЩУК

«31» серпня 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о. проректора з науково-педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

«31» серпня 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ІНІНОТ

Святослав ПИТЕЛЬ

«31» серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Політологічні аспекти публічного управління»

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність – 052 «Політологія»

Освітньо-професійна програма – «Міжнародні та регіональні політичні комунікації»

Кафедра політології та філософії

Форма навчання	Курс	Се-местр	Лекції	Практ	ІРС	Тренінг КПЗ	СРС	Ра-зом	Іспит
Денна	3	6	28	28	3	8	23	90	6
Заочна	3	9	8	4			78	90	9

31.08.2023
[Handwritten signature]

Тернопіль – 2023

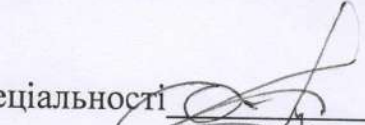
Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальність 052 «Політологія», затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол №10 від 24.06.2020 р.)

Робочу програму склав д-р політ. наук, професор Олег Рудакевич.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри філософії та політології, протокол № 1 від 28.08.2023 р.

Завідуюча кафедрою Тетяна ЧОЛАЧ

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 052 «Політологія», протокол № 1 від 29.08.2023 р.

Керівник групи забезпечення спеціальності Олег РУДАКЕВИЧ

Гарант ОП Володимир Томахів

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Політологічні аспекти публічного управління»

1. Опис дисципліни «Політологічні аспекти публічного управління»

Дисципліна – «Політологічні аспекти публічного управління»	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 3	Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Дисципліна циклу професійної підготовки
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність – 052 «Політологія»	Рік підготовки – 3 Семестр – 6
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції денна – 28 год. Заочна – 8 Практ. зан.: денна – 28 год. Заочна – 4 Тренінги Деннф – 8
Загальна кількість годин – 90		Самостійна робота: денна – 23 год. Заочна – 78 Індивідуальна робота : 3 год.
Тижневих годин: Всього – 6 год. з них ауд. – 4 год.		Вид підсумкового контролю - іспит

2. Мета і завдання дисципліни «Політологічні аспекти публічного управління»

2.1. Мета вивчення дисципліни.

Метою дисципліни «Політологічні аспекти публічного управління» є формування в бакалаврів з політології сучасного управлінського мислення та спеціальних знань у галузі публічного управління на національному, регіональному та місцевому рівнях; освоєння знань і формування умінь, необхідних для виконання функцій і повноважень органів державної влади та місцевого самоврядування, налагодження їх співпраці та ефективної комунікації.

2.2. Завдання вивчення дисципліни:

1. Сформувати в майбутніх політологів цілісну систему знань, умінь та навичок щодо публічного управління різними сферами суспільного життя на засадах демократії та публічної політики.

2. Озброїти науковою методологією аналізу управлінських ситуацій та шляхів їх розв'язання.

3. Виробити знання та навички підготовки та прийняття управлінських рішень, їх реалізації, забезпечення ефективної комунікації між учасниками (сторонами) управлінського процесу.

4. Озброїти знаннями щодо менеджменту органом державної влади та органом місцевого самоврядування, організації в них відповідних служб.

5. Виробити готовність до трансформації органів публічного управління на засадах децентралізації та впровадження передового досвіду демократичних країн Європи та світу.

2.3. Найменування компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

- СК12. Розуміння базових теоретичних та практичних аспектів взаємодії органів державного управління і самоврядування, їх взаємозв'язок з інститутами громадянського суспільства.
- СК13. Здатність застосовувати професійно-профільовані знання й практичні навички для аналізу та вдосконалення публічного врядування за участю інститутів громадянського суспільства в умовах децентралізації державного управління.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни

Успішному освоєнню навчальної дисципліни «Політологічні аспекти публічного управління» сприяє вивчення таких навчальних предметів циклу загальної підготовки як «Історія і культура України», «Правознавство»,

«Інформаційно-комунікаційні технології», іноземних мов, а також таких дисциплін циклу професійної підготовки як «Світова політична історія», «Історія українських та зарубіжних політичних учень», «Загальна теорія політики», «Політична культура та ідеологія», «Комунікативний дискурс», «Порівняльна політологія», «Історія та теорія політичних партій і партійних систем».

2.5. Результати навчання.

- РН18. Розуміти базові теоретичні та практичні аспекти взаємодії політики та органів державного управління і самоврядування, їх взаємозв'язок з інститутами громадянського суспільства.
- РН19. Застосовувати професійно-профільовані знання й практичні навички для аналізу та вдосконалення публічного врядування за участю інститутів громадянського суспільства в умовах децентралізації державного управління.

3. Програма дисципліни «Політологічні аспекти публічного управління»

Змістовий модуль 1. Політико-конституційні засади публічного управління

Тема 1. Публічна політика та публічне управління

Зміст поняття «публіка», її різновиди. Концепція публічної сфери Ю. Габермаса. Поняття комунікативна раціональність. Структура та функції публічної сфери. Інститути, що сприяють становленню і розвитку публічної сфери

Місце і роль публічної сфери в структурі суспільства. Процес формування публічної сфери та утвердження публічної політики. Публічна політика, її відмінність від традиційної політики. Модель публічної політики як результату взаємодії органів публічної влади та інститутів публічної сфери

Етапи переходу сучасних суспільств від традиційної до публічної політики. Відмінності та переваги публічної політики відносно традиційної політики. Вимоги до функціонування публічної сфери, визначені в документах ООН.

Традиційне уявлення про державне управління та місцеве самоврядування та особливості їх здійснення в умовах сформованої публічної сфери. Поняття, характерні риси та особливості публічного управління та адміністрування в органах державної влади та місцевого самоврядування в умовах мирного часу та війни.

Тема 2. Управлінська діяльність органів державної влади в умовах публічності.

Держава як суб'єкт управління суспільними процесами: головні ознаки, типологія держав. Державна влада як складова державно-владного механізму: структура публічної влади. Суспільні функції держави. Державна політика. Основні функції державного управління. Принципи, цілі державного управління («дерево цілей»), стратегічний рівень державного управління; юридичне та інше ресурсне забезпечення цілей. Механізм, форми та методи державного управління. Державне управління як система: рівні, суб'єкти і об'єкти державного управління, прямі і зворотні зв'язки, механізм реалізації. Трансформація системи державного управління в Україні в процесі підготовки до вступу в ЄС

Тема 3. Роль законодавчої та інших гілок влади в процесі державного управління.

Організаційна структура державного управління. Поняття органу державної влади та державний апарат. Законодавча влада в системі органів публічної влади. Поняття, склад і структура парламенту, його повноваження. Державне управління і виконавча влада: поняття, співвідношення і взаємозв'язок. Уряд і державне управління. Судова влада в системі державного управління. Контрольна влада в системі управління, її органи, форми діяльності.

Тема 4. Публічне управління сферами суспільного життя.

Державне управління в адміністративно-політичній сфері. Державне управління та місцеве самоврядування у сфері економіки. Публічне управління соціальною сферою. Публічне управління у сфері освіти, культури. пріоритети публічного управління сферою національної безпеки в умовах війни.

Тема 5. Підготовка та прийняття рішень у публічному управлінні.

Поняття та сутність управлінського рішення. Алгоритм прийняття управлінського рішення: зміст і етапність процесу. Загальна модель формування управлінського рішення на засадах публічності. Технології та процедури прийняття рішень у системі державного управління. Наукова експертиза управлінського рішення.

Тема 6. Політико-управлінські функції центральних органів державної влади.

Організаційна структура та завдання виконавчої влади: права, компетенція, функції. Кабінет Міністрів України – вищий орган виконавчої влади: структура, порядок формування, відповідальність. Міністерства та їх повноваження. Державні комітети, інші центральні органи виконавчої влади: статус, функції. Територіальні органи центральних органів виконавчої влади. Централізація, децентралізація та субсидіарність у структурній організації державного управління..

Тема 7. Регіональні органи державного управління в умовах публічності

Регіональна політика держави та механізми її реалізації. Місцеві державні адміністрації в системі державного управління. Повноваження, порядок формування та роботи місцевих державних адміністрацій. Структура та діяльність місцевих державних адміністрацій. Відносини місцевих державних адміністрацій у системі вертикальних і горизонтальних зв'язків. Політика держави щодо тимчасово окупованих територій та територій, які відвойовані від окупантів.

Тема 8. Місцеве самоврядування та його роль у публічному управлінні.

Державна політика у сфері місцевого самоврядування. Правовий статус органів місцевого самоврядування. Сучасна система місцевого самоврядування в Україні. Міжнародна правова база місцевого самоврядування та проблеми її функціонування в Україні. Громадянин у системі публічного управління.

Тема 9. Організація діяльності об'єднаних територіальних громад.

Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» (2015 р.) про принципи добровільного об'єднання територіальних громад, суб'єкти та умови цього об'єднання. Порядок добровільного об'єднання територіальних громад. Права юридичної особи, власність та бюджет об'єднаної територіальної громади. Права та можливості структурних підрозділів об'єднаної громади. Організація виборів органів самоврядування ОТГ. Порядок добровільного приєднання до ОТГ нових громад. Державна підтримка добровільного об'єднання територіальних громад.

Тема 10. Взаємодія органів влади різного рівня в системі публічного управління, їх комунікація

Взаємодія центральних органів виконавчої влади, регіональних органів влади та органів місцевого самоврядування з трудовими колективами. Взаємовідносини органів державної влади та органів місцевого самоврядування із судовими та правоохоронними органами: СБУ, прокуратурою, органами внутрішніх справ. Взаємодія державних органів та органів місцевого самоврядування з добровільними об'єднаннями громадян. Організація роботи із запитами громадян. Участь громадськості в управлінні державними справами та контролі за функціонуванням органів влади.

Змістовий модуль 2. Політико-організаційні засади менеджменту органами публічного управління.

Тема 10. Внутрішня організація та управління органом державної влади

Організація як процес і функція управління. Структура управлінської діяльності; сутність і особливості менеджменту ОДВ, регламент його діяльності. Функціональний аналіз та контролінг діяльності ОДВ. Інформаційно-комунікаційне забезпечення діяльності ОДВ. Підготовка та прийняття рішень в органах державної влади. Керівництво й лідерство в управлінні органом державної влади. Адміністративна культура державних службовців. Специфіка юридичної відповідальності в державному управлінні. Поняття і загальна характеристика організаційно-кадрового аудиту в ОДВ: а) аудит кадрових процесів; б) аналіз систем внутрішньої комунікації організації; в) аналіз процесів управління організацією; г) аудит кадрового потенціалу організації; д) аудит організаційної структури. Організаційні патології та дисфункції в управлінні. Особливості органів публічного управління в умовах воєнного стану.

Тема 12. Структура та організація діяльності органів місцевого самоврядування.

Різновиди органів місцевого та територіального самоврядування. Виборчий кодекс країни про місцеві вибори про формування рад різних рівнів, обрання голів ОТГ, селищ і міст. Організація роботи місцевих рад. Формування виконавчих комітетів рад, їх підрозділів. Взаємодія рад, їх постійних комісій та фракцій з виконавчими структурами ради та органами державного управління. Особливості місцевого самоврядування на засадах публічної політики.

Тема 13. Державна служба та служба в органах місцевого самоврядування.

Державна служба в Україні: поняття, функції, принципи, види, організація. Державна кадрова політика в системі державної служби. Нормативно-правове забезпечення діяльності службовців місцевого самоврядування. Робота з кадровим резервом. Управління державною службою та службою в органах місцевого самоврядування. Подолання корупції в органах публічної влади в Україні як вимога ЄС щодо вступу української держави у ЄС.

Тема 14. Розвиток системи публічного управління на засадах демократії та децентралізації

Державне та регіональне управління в контексті трансформаційних і глобалізаційних процесів. Суть та основні напрямки адміністративної реформи в Україні. Децентралізація влади. Європеїзація публічної адміністрації України відповідно до ціннісних стандартів ЄС та системи управління якістю. Протидія корупції в ОДВ та ОМС. Сучасна система підготовки та перепідготовки управлінських кадрів. Допомога ЄС Україні в процесі її підготовки до вступу у Європейський Союз.

4. Структура залікового кредиту дисципліни «Політологічні аспекти публічного управління»

Денна форма навчання

	Лекції	Кількість годин					Контрольні заходи
		Практ занят.	Самост. робота	Тренін. КПЗ	Індив. робота		
Змістовий модуль 1. Політико-конституційні засади публічного управління							
Тема 1. Публічна політика та публічне управління	2	2	2	5	1		Поточне опитування
Тема 2. Управлінська діяльність органів державної влади в умовах публічності.	2	2	1				

Тема 3. Роль законодавчої та інших гілок влади в процесі державного управління.	2	2	2			
Тема 4. Державне управління сферами суспільного життя.	2	2	1			
Тема 5. Підготовка та прийняття рішень в публічному управлінні.	2	2	2		1	
Тема 6. Політико-управлінські функції центральних органів державної влади	2	2	1			
Тема 7. Регіональні органи державного управління в умовах публічності	2	2	2			
Тема 8. Місцеве самоврядування та його роль в публічному управлінні	2	2	1			
Тема 9. Організація діяльності об'єднаних територіальних громад	2	2	2			
Тема 10. Взаємодія органів влади в системі публічного управління, їх комунікація	2	2	1			
	Змістовий модуль 2. Політико-організаційні засади менеджменту органами публічного управління.					
Тема 11. Внутрішня організація та управління органами державної влади	2	2	2	5	1	Поточне опитування
Тема 12. Структура та організація діяльності органів місцевого самоврядування	2	2	1			
Тема 13. Державна служба та служба в органах місцевого самоврядування	2	2	2			
Тема 14. Розвиток системи публічного управління на засадах демократії та децентралізації	2	-	1			
Разом	28	28	23	8	3	

Заочна форма навчання

	Кількість годин					
	Лекції	Практ занят.	Тренг и КПЗ	Самост. Робота	Індив. робота	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Політико-конституційні засади публічного управління						
Тема 1. Публічна політика та публічне управління	2	2		5		Поточне опитування
Тема 2. Управлінська діяльність органів державної влади в умовах публічності.				5		
Тема 3. Роль законодавчої та інших гілок влади в процесі державного управління.				5		
Тема 4. Державне управління сферами суспільного життя.				5		

Тема 5. Підготовка та прийняття рішень в публічному управлінні.	2	2	5		
Тема 6. Політико-управлінські функції центральних органів державної влади			4		
Тема 7. Регіональні органи державного управління в умовах публічності			4		
Тема 8. Місцеве самоврядування та його роль в публічному управлінні	2	2	5		
Тема 9. Організація діяльності об'єднаних територіальних громад			4		
Тема 10 Взаємодія органів влади в системі публічного управління, їх комунікація			5		
Змістовий модуль 2. Політико-організаційні засади менеджменту органами публічного управління.					
Тема 11. Внутрішня організація та управління органами державної влади	2	2	5		Поточне опитування
Тема 12. Структура та організація діяльності органів місцевого самоврядування			5		
Тема 13. Державна служба та служба в органах місцевого самоврядування			5		
Тема 14. Розвиток системи публічного управління на засадах демократії та децентралізації			5		
Разом	8	4	78		

5. Практичні заняття.

Тема 1. Публічна політика та публічне управління

Мета: Розглянути концепцію публічної сфери та з'ясувати її вплив на уявлення про політику та суспільне управління. Охарактеризувати відмінні риси публічної і традиційної політики. На цій основі з'ясувати особливості публічного управління та адміністрування. Охарактеризувати завдання навчальної дисципліни «Політологічні аспекти публічного управління» та її роль у підготовці політологів.

Питання для обговорення.

1. Концепція публічної сфери Ю. Габермаса та її вплив на уявлення про політику та соціальне управління.
2. Чинники та етапи переходу сучасних суспільств від традиційної до публічної політики. Особливість цього процесу в пострадянських державах.
3. Сутнісні риси та особливості публічного управління та адміністрування.
4. Особливості публічного управління в умовах російсько-української війни.

Література: 2, 4, 5, 8, 15, 20, 26, 28.

Тема 2. Управлінська діяльність органів державної влади в умовах публічності.

Мета: Розглянути співвідношення основних соціальних ролей держави: як політичного інституту, суб'єкта влади та суб'єкта управлінського процесу. Проаналізувати основні функції державного управління, його принципи, цілі («дерево цілей»), ресурсне забезпечення. Дослідити державне управління як соціальну систему, її суб'єкти, об'єкти та інші елементи.

Питання для обговорення.

1. Політична влада, її роль в системі публічного управління.
2. Держава як політичний інститут, суб'єкт влади та суб'єкт макросуспільного управління.
3. Функції та принципи, форми і методи державного управління, його цілі.
4. Державне управління як соціальна система, її внутрішні та зовнішні зв'язки.

Література: 2, 3, 4, 9, 12, 20, 27, 28.

Тема 3. Роль законодавчої та інших гілок влади в процесі державного управління.

Мета: Розглянути організаційну структуру державного управління, поняття органу державної влади та державний апарат. З'ясувати місце і роль органів законодавчої, виконавчої та судової влади у здійсненні публічного управління. Проаналізувати об'єктивну необхідність функціональної взаємодії гілок влади у здійсненні публічного врядування.

Питання для обговорення:

1. Організаційна структура державного управління.
2. Роль органів законодавчої, виконавчої та судової влади у здійсненні державної влади.
3. Взаємозв'язок та взаємодія органів законодавчої, виконавчої та судової влади, а також контролюючих органів в процесі публічного управління.

Література: 9, 14, 24, 25, 28.

Тема 4. Державне управління сферами суспільного життя.

Мета: Розглянути структуру державного управління за об'єктом його здійснення: державне управління економічною сферою, соціальною тощо. Виявити специфіку державного управління правовою сферою, сферами освіти і науки та ін. Окремо проаналізувати структуру державного управління за ієрархічними складовими політичної влади: загальнонаціональний, обласний, районний рівні та рівень об'єднаної територіальної спільноти.

Питання для обговорення:

1. Структура державного управління за об'єктом цього реалізації.
2. Особливості державного управління окремими сферами суспільного життя.
3. Сутність та напрями забезпечення національної безпеки в умовах війни.
4. Вертикальна структура державного управління, її взаємозв'язок з горизонтальною будовою державного врядування.

Література: 3, 4, 6, 8, 13, 25, 28.

Тема 5. Підготовка та прийняття рішень у публічному управлінні.

Мета: Розглянути організаційну будову та алгоритм прийняття управлінських рішень, роль у цьому процесі інститутів громадянського суспільства та наукових експертів та експертів-практиків. Проаналізувати виконання прийнятих рішень на кожному з етапів управлінського циклу, завершуючи контролем за виконанням законів, урядових постанов та інших директивних документів.

Питання для обговорення.

1. Управлінське рішення: поняття та різновиди.
2. Алгоритм прийняття управлінських рішень в умовах публічного врядування.

3. Управлінський цикл та умови його успішного проходження та завершення.
Література: 8, 17, 22, 24, 27.

Тема 6. Політико-управлінські функції центральних органів державної влади.

Мета: Розглянути конституційні підстави формування та діяльності центральних органів влади. Проаналізувати повноваження Кабінету Міністрів України, міністерств, державних комітетів та інших органів центральної влади, а також їх структурних підрозділів в областях та районах держави. Охарактеризувати принципи централізму, децентралізації та субсидіарності в організації державного управління.

Питання на обговорення.

1. Конституційні підстави формування та діяльності центральних органів державної влади та управління.
2. Повноваження Уряду, міністерств та інших інституцій центральної влади, організація їх взаємодії між собою та структурами виконавчої влади в регіонах.
3. Принципи централізму, децентралізації та субсидіарності в організації державного управління.

Література: 8, 11, 15, 24, 28.

Тема 7. Регіональні органи державного управління.

Мета: Розкрити сутність і зміст регіональної політики держави та розглянути структуру і функції місцевих державних адміністрацій. З'ясувати їх роль у реалізації державної політики та форми взаємодії із місцевими представницькими органами та вищестоящими органами держави.

Питання для обговорення

1. Сутність та зміст регіональної політики держави.
2. Місцеві (районні та обласні) державні адміністрації, засади їх формування та функціонування.
3. Формування регіональної політики: державні та недержавні суб'єкти, їх взаємодія на засадах публічної політики..

Література: 8, 11, 20, 24, 28.

Тема 8. Місцеве самоврядування. Його роль у публічному управлінні.

Мета: Розглянути правовий статус та функції органів місцевого самоврядування. Проаналізувати систему органів місцевого самоврядування, порядок їх формування та принципи функціонування. Дослідити зміст сучасної державної політики у сфері місцевого самоврядування в умовах децентралізації державного устрою України.

Питання для обговорення.

1. Правовий статус та функції органів місцевого самоврядування.
2. Система органів місцевого самоврядування, її взаємодія з місцевими державними адміністраціями та структурними ланками центральних виконавчих органів.
3. Зміст сучасної державної політики в сфері місцевого самоврядування.

Література: 6, 8, 9, 20, 23, 28.

Тема 9. Організація діяльності об'єднаних територіальних громад.

Мета: З'ясувати правові підстави та політичні цілі об'єднання територіальних громад в процесі реформування територіально-адміністративного поділу України та докорінної зміни системи публічного управління. Розглянути принципи та умови такого об'єднання, правовий

статус новоутворень, їх фінансові та соціально-економічні можливості. Окремо зупинитися на вивченні державної підтримки об'єднаних територіальних громад.

Питання для обговорення.

1. Правові підстави та політичні цілі об'єднання територіальних громад в Україні.
2. Принципи, умови та порядок формування та організації діяльності об'єднаних територіальних громад.
3. Участь державних органів у формуванні об'єднаних територіальних громад та сприянні їх самодостатності.

Література: 9, 21, 23, 28.

Тема 10. Взаємодія органів влади в системі публічного управління, їх комунікація

Мета: Розглянути об'єктивну необхідність та форми співпраці органів виконавчої влади з органами місцевого самоврядування, а також їх відносини з центральними органами влади. Окремо проаналізувати зв'язки об'єднаних територіальних громад з органами самоврядування районів та регіонів, а також з виконавчими державними органами. Дослідити вплив інститутів громадянського суспільства на вироблення політичних та адміністративних рішень.

Питання для обговорення.

1. Форми взаємодії та комунікації органів виконавчої влади з органами місцевого самоврядування.
2. Об'єднані територіальні громади в системі управлінських відносин держави.
3. Участь інститутів громадянського суспільства у виробленні та здійсненні регіональної політики.

Література: 4, 5, 24, 28.

Тема 11. Внутрішня організація та управління органом державної влади в умовах демократії

Мета: Розглянути сутність та зміст організації як важливого елементу процесу публічного управління та його функцію. Дослідити сутність і особливості менеджменту органів виконавчої влади, місце і роль у ньому інформаційно-комунікаційного забезпечення. Проаналізувати роль керівника в управлінні органом державної влади, зокрема його функцію підбору і розстановки кадрів, попередження управлінських дисфункцій та кризових ситуацій. Розглянути специфіку діяльності військових державних адміністрацій в умовах воєнного стану.

Питання для обговорення.

1. Організація як важливого елементу процесу публічного управління, її демократичні засади.
2. Внутрішня організація та управління органом державної влади.
3. Роль керівника у налагодженні внутрішнінституціонального державного менеджменту.
4. Адміністративна культура службовців органів публічного управління.
5. Специфіка діяльності військових державних адміністрацій в умовах воєнного стану.

Література: 5, 7, 20, 24, 26.

Тема 12. Структура та організація діяльності органів місцевого самоврядування

Мета: Розглянути основні різновиди місцевого самоврядування, їх керівні органи та як вони формуються згідно Закону України про місцеві вибори. Проаналізувати структуру місцевих рад та виконавчих комітетів, які вони формують. З'ясувати принципи та форми взаємодії рад, їх постійних комісій з підрозділами виконавчого комітету та органами державного управління.

Питання для обговорення.

1. Різновиди органів місцевого самоврядування та порядок їх формування.
2. Організація діяльності місцевих рад та створених ними виконавчих комітетів.
3. Засади взаємодії рад, їхніх постійних комісій з підрозділами виконкому та державними органами управління.

Література: 9, 10, 20, 24, 28.

Тема 13. Державна служба та служба в органах місцевого самоврядування

Мета: Розглянути зміст поняття державна служба та державний службовець, а також особливості служби в органах місцевого самоврядування. Проаналізувати нормативні акти, які регулюють повноваження службовців органів публічного управління. Охарактеризувати зарубіжний досвід забезпечення ефективної роботи службовців в органах публічної влади.

Питання для обговорення.

1. Поняття державна служба та державний службовець.
2. Особливості службовців в органах місцевого самоврядування.
3. Управління державною службою та службою в органах місцевого самоврядування.

Література: 9, 10, 16, 19.

Тема 14. Розвиток системи публічного управління на засадах її демократизації та децентралізації.

Мета: Розглянути суть та основні напрямки територіально-адміністративної реформи в Україні. Детально проаналізувати принципи децентралізації публічного управління в контексті демократичного транзиту України та підготовки до вступу у Європейський Союз. Виявити основні проблеми, які стоять на шляху розширення прав та повноважень низових органів публічного управління, зокрема, об'єднаних територіальних громад.

Питання для обговорення.

1. Принципи та напрямки територіально-адміністративної реформи в Україні.
2. Децентралізація публічного управління та створення об'єднаних територіальних громад.
3. Проблеми, які стоять на шляху територіально-адміністративної реформи, їх об'єктивні та суб'єктивні чинники.
4. Стратегічні та першочергові завдання з підготовки органів публічного управління до вступу України в ЄС.

Література: 6, 7, 18, 20, 23, 24, 26, 27, 28.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

Індивідуальне завдання з дисципліни «Політологічні аспекти публічного управління» виконується самостійно кожним студентом на основі засвоєння програмного матеріалу. Виконання КПЗ є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту з «Політологічних аспектів публічного управління»

Тематика КПЗ

1. Концепцію публічної сфери Ю. Габермаса та її вплив на уявлення про політику та суспільне управління.

2. Відміні риси публічної і традиційної політики. Проблеми переходу українського суспільства до публічної політики.
3. Особливості та переваги публічного управління та адміністрування. Роль політичної еліти в утвердженні нових підходів до організації публічного управління.
4. Моделі державного управління. Типологічні ознаки української моделі.
5. Особливості публічного управління в умовах воєнного стану.
5. Цілі державного управління, їх юридичне та ресурсне забезпечення.
6. Функцій державного управління. Проблеми їх реалізації в перехідному суспільстві.
7. Підготовка і прийняття рішень у публічному управлінні.
8. Роль інститутів громадянського суспільства та експертного середовища у виробленні управлінських рішень на засадах публічної політики
6. Кабінет Міністрів України – вищий орган виконавчої влади: структура, порядок формування, відповідальність.
7. Міністерства, державні комітети, інші центральні органи виконавчої влади: статус та функції в державному управлінні.
8. Інститути, напрямки та механізми регіонального державного управління.
9. Роль місцевого самоврядування в системі публічного управління.
9. Порядок формування та повноваження районних державних адміністрацій.
10. Державна політика у сфері місцевого самоврядування.
11. Міжнародна правова база місцевого самоврядування та її застосування в умовах України
12. Взаємодія державних органів та органів місцевого самоврядування.
13. Участь громадськості в управлінні державними справами та контролі за функціонуванням органів публічної влади.
14. Організація роботи із запитами громадян в органах публічної влади.
15. Актуальні проблеми реформування органів публічної влади відповідно до стандартів ЄС.
16. Сутність, цілі та принципи децентралізації публічного управління в Україні.
17. Концептуальні засади децентралізації публічного управління в постсоціалістичних країнах Європи (досвід для України).
18. Трансформація владних повноважень у системі центр-регіони-райони-об'єднані територіальна громада в Україні в процесі децентралізації.
19. Територіально-адміністративна децентралізація державного устрою в Україні.
20. Бюджетна децентралізація як важлива складова децентралізації публічного управління.
21. Принципи, умови та порядок добровільного об'єднання територіальних громад.
22. Організація роботи владних структур в об'єднаних територіальних громадах.
23. Формування політико-управлінської еліти та кадрове забезпечення в об'єднаних територіальних громадах.
24. Шляхи подолання патерналістських настроїв та формування активної життєвої позиції громадян в умовах децентралізації.
25. Зростання ролі громадянського суспільства як передумова успішної децентралізації.
26. Реалізація принципу субсидіарності в нових реаліях суспільних відносин.
27. Організація як процес та функція управління.
28. Теоретичні та практичні засади менеджменту органу державної влади.
29. Керівництво і лідерство в управлінні органом державної влади.
30. Поняття та загальна характеристика організаційно-кадрового аудиту в органах державної влади.
31. Організація роботи місцевих рад, їх постійних комісій та фракцій.

32. Державна служба в органах державної влади: демократичні норми та процедури формування.
33. Служба в органах місцевого самоврядування. Її формування та функціонування.
34. Система підготовки та перепідготовки управлінських кадрів в Україні.
35. Правові та політико-організаційні механізми протидії корупції в органах державної влади та місцевого самоврядування.

6. Самостійна робота студентів.

№ п/п	Тематика	К-сть годин
1.	Процес утвердження засад публічної політики в європейських країнах розвиненої демократії. Вимоги Європейського Союзу до України як кандидата на членство в ЄС.	3
2	М. Вебер про роль політичної влади в управлінні суспільством. Робота над КПЗ: складання плану, написання вступу та списку літератури	3
3	Робота над КПЗ: Опрацювання літератури.	3
4	Конституційні засади державного управління окремими сферами суспільного життя, його особливості. Робота над КПЗ: написання розділу 1.	3
5	Етапи управлінського циклу, їх взаємозв'язок. Опрацювання рекомендованої літератури до семінарського заняття.	3
6	Про Кабінет Міністрів України: Закон України № 279-VI від 16 травня 2008 р. Робота над КПЗ: написання розділу 2	2
7	Роль регіональних органів державної влади в реалізації урядових програм. Про місцеві державні адміністрації : Закон України № 586-XIV від 09.04.1999 р.	2
8	Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України № 280/97 від 21 травня 1997 р. Робота над КПЗ: написання розділу 3	3
9	Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України № 157-УІІ від 05.02.2015 р. Робота над КПЗ: написання висновків.	3
10	Участь інститутів громадянського суспільства у виробленні та реалізації регіональної політики. Про громадські об'єднання: Закон України № 4572-УІ від 22.03.2012 р.	3
11.	Управлінська культура службовців органів публічного управління. Опрацювання рекомендованої літератури. Робота над КПЗ: оформлення звіту, здача його викладачу.	3
12	Організація діяльності місцевих рад та створених ними виконавчих комітетів.	3
13	Управління державною службою та службою в органах місцевого врядування. Про державну службу Закон України від 10.12.2015 р. №889-VІІІ.	3
14	Проблеми, що стоять на шляху адміністративно-територіальної	3

	реформи. Трансформація системи публічного управління в Україні в процесі підготовки до вступу в ЄС	
Разом:		40

8. Тренінги

1. Організація та проведення тренінгу у формі інноваційної гри на тему: «Шляхи та способи підвищення ефективності місцевого самоврядування в умовах розбудови демократії».

Для проведення інноваційної гри навчальна група поділяється на підгрупи по 4-5 чол., які обирають капітана та колективно обговорюють поставлене питання

Етап 1. Студенти підгруп визначають 4-5 головних проблем, які стоять на шляху підвищення ефективності місцевого самоврядування, представляють їх аудиторії.

Етап 2. Шляхом рейтингового голосування визначаються 4-5 головних проблем у вдосконаленні місцевого самоврядування і для кожної підгрупи ставиться завдання: «Визначити основні заходи, які допоможуть виправити ситуацію на одному із напрямів». Команди по черзі представляють свої проекти, захищають їх.

Викладач виступає менеджером гри та підводить її підсумок.

2. Дебати за методикою К. Поппера на тему «Процес трансформації органів публічного управління в Україні в умовах набуття нею статусу кандидата на вступ у Європейський Союз».

1. Для проведення дебатів формуються дві команди в складі 3-х студентів. Перша команд – стверджуюча – відстоює таку точку зору: «Отримавши статус кандидата в члени ЄС, органи публічної влади в Україні, успішно впроваджують засади публічного врядування, використовуючи досвід країн-членів ЄС». Друга команда – заперечуюча – наполягає на точці зору: «Незважаючи на певні успіхи, органи публічної влади все-ще здебільшого демонструють авторитарні підходи до вирішення управлінських проблем».

2. Студенти, які не увійшли в команди, готують творчі роботи, дебатуючи самі із собою: спершу висувають по чотири аргументи на користь першої точки зору, наводячи факти із життя країни, а потім обґрунтовують аргументи і факти на користь заперечуючої теми.

3. Під час дебатів, модератором яких виступає викладач, студент, які не увійшли в команди, виступають суддями та задають питання капітанам та другим гравцям команд.

4. За оцінками студентів визначається команда-переможець. Викладач підводить підсумки дебатів. Фотографії з дебатів виставляються у фейсбук та інші соціальні мережі. Кожний із студентів, який був присутнім на дебатах і проявляв активність, отримує оцінку.

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Політологія» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- командні проекти: підготовка до тренінгів та їх проведення;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

- оцінювання результатів КПЗ;
 - студентські презентації та виступи на наукових заходах;
 - ректорська контрольна робота;
 - екзамен;
10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100 бальною шкалою) з дисципліни «Політологічні аспекти публічного управління» визначають як середньозважену величину, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту (відповідно до наказу ТНЕУ від 06.07.2015 р., № 400).

Заліковий модуль 1 (теми 1–7)	Заліковий модуль 2 (ректорська конр. роб.)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка ща КПЗ та участь у тренінгах)	Заліковий модуль 4 (екзамен)
20%	20%	20%	40%
1. Усне опитування під час занять (макс. 7 балів за тему) 2. Письмова контрольна робота – макс. 50 балів	1. Усне опитування під час занять (макс. 7 балів за тему) 2. Письмова конр. роб. По 1-14 темах – макс. 50 балів	1. Підготовка КПЗ (макс. 40 балів) 2. Захист КПЗ (макс. 40 балів) 3. Участь у тренінгах (макс. 20 балів)	1. Пит 1. – макс 40 балів. 2. Пит 2. - макс 40 балів 3. Тестові завдання (10 тестів; макс. 2 бали за тест)
8 тиждень	14 тиждень	17 тиждень	

Шкала оцінювання:

За шкалою ТНЕУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	Відмінно	A (відмінно)
85–89	Добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	Задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор: демонстрація презентації	1
2	Мультимедійний проектор: демонстрація презентації	2
3	Мультимедійний проектор: демонстрація презентації	3
4	Мультимедійний проектор: демонстрація презентації	4
5	Мультимедійний проектор: демонстрація презентації	5

6	Мультимедійний проектор: демонстрація презентації	6
7	Мультимедійний проектор: демонстрація презентації	7
8	Мультимедійний проектор: демонстрація презентації	8
9	Мультимедійний проектор: демонстрація презентації	9
10	Мультимедійний проектор: демонстрація презентації	10
11	Мультимедійний проектор: демонстрація презентації	11
12	Мультимедійний проектор: демонстрація презентації	12
13	Мультимедійний проектор: демонстрація презентації	13
14	Мультимедійний проектор: демонстрація презентації	14

Рекомендована література

1. Бакуменко В. Д. Прийняття рішень в державному управлінні : навч. посіб. : у 2 ч. /В. Д. Бакуменко. Ч. 1. Теоретико-методологічні засади. К. : ВПЦ АМУ, 2019. 276 с.
2. Бінько І. Публічне управління і публічне адміністрування: співвідношення понять. *Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму*. 2020. №. 3–4. С. 41–47.
3. Борщевський В., Василиця О., Матвеев Є. Публічне управління в умовах воєнного стану: інституційні трансформації, стратегічне планування та механізми розвитку. *Держава і регіони*. 2022. С. 30–34.
4. Вольська О. М. Публічне управління як системне явище в сучасному суспільстві. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2020. №. 3. С. 15–20.
5. Вороніна Ю. Є. Теорія та практика публічного управління та адміністрування. Запоріжжя. 2020.
6. Дурман О. Л. та ін. Політологічні аспекти реалізації стратегії євроінтеграції України: підходи та моделі. *Вісник Херсонського національного технічного університету*. 2021. №. 4 (79).
7. Зварич А. А., Климчук О. В. Проблемні аспекти публічного управління та адміністрування в умовах війни. Вінниця: ВДПУ ІМ. М. Коцюбенського, 2023.
8. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / Наук.-ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. Т.8. Публічне врядування. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2011. 630 с.
9. Лазор О. Д., Лазор О.Я., Юник І. Г. Основи публічного управління та адміністрування. Київ : Ліра-К, 2019. 268 с.
10. Обушна Н. І., Селіванов С. В. Механізми розвитку кадрового потенціалу державної служби: теоретичний аспект. *Публічне управління та місцеве самоврядування*. 2020. №. 2. С. 204-212.
11. Пастух К. Публічне управління та адміністрування в забезпеченні сталого розвитку територій: теоретико-організаційний аспект. *Науковий вісник: державне управління*. 2022. №. 1 (11). С. 186-206.
12. Разумей Г. Ю., Разумей М. М. Діджиталізація публічного управління як складник цифрової трансформації України. 2020.
13. Рудакевич М. І., Рудакевич О. Розвиток української державності як головний чинник радикальних суспільних трансформацій. *Соціально-економічні проблеми та держава* / електронне наукове фахове видання. Тернопіль : ТНТУ, 2021. №2 (24). URL : <http://sepd/tntu.edu.ua/>
14. Рудакевич О.М., Рудакевич М.І. Національна державність як вища політична цінність. *Гілея*. 2022. №174. С. 32–38
15. Рудакевич О. М. Публічна політика в контексті українських реалій. *Наукові записки ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2016. Вип. 3–4. С. 255–266.
16. Рудакевич О. М. Пізнавальний потенціал теорії політичної системи в дослідженні політичної корупції. *Суспільно-політичні процеси*. Київ : ГО АПН, 2017, Випуск 1 (5). С. 147–161.

17. Рудакевич О. М. Українська національна стратегема початку ХХІ століття. *Наукові записки ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2018. Випуск 2 (94). С.143–159.
18. Сидоренко Н. Сучасні тенденції розвитку публічного управління. *Аспекти публічного управління*. 2022. Т. 10. №. 3. С. 59–63.
19. Слоньовський М. В. Мотивація як основний принцип розвитку людських ресурсів системи публічного управління. *Ефективність державного управління*. 2018. №. 1. С. 56–61.
20. Таран Є. І. Співвідношення понять «державне управління», «публічне адміністрування» та «публічне управління» у трансформаційних процесах України. *ВЧЕНІ ЗАПИСКИ:Таврійський національний університет ім Вернадського*. 2020. С. 220-223.
21. Трансформація в Польщі та в Україні. Вибрані аспекти / за ред А. Антошевського, А. Колодій, К. Ковальчика . Wrocław, 2010. 743 с.
22. Урядовий веб-сайт Громадянське суспільство і влада. Режим доступу : http://civic.kmu.gov.ua/consult_mvc_kmu/news/article/show/11.
23. Чернеженко О.М. Місцеве самоврядування в Україні та державах-учасницях ЄС : *Конституційне регулювання й організаційні моделі : моногр.* / за заг. ред. проф. В. Л. Федоренка. Київ : Ліра-К, 2018. 380 с.
24. Шкільняк М. та ін. Удосконалення механізмів публічного управління та адміністрування в контексті реалізації потенціалу децентралізації. *Вісник економіки*. 2021. №2. С. 193-199.
25. Шумська Г. М. Розробка напрямів забезпечення дієвості публічного управління як основи соціально-економічного розвитку України. *Бізнесінформ*. №1. 2023.
26. Frederickson H.G., Smith K.B., Larimer C.W., Licari M.J. *The Public Administration Theory Primer*. Routledge, 2018. 321 p. URL: <https://www.twirpx.com/file/2153702>.
27. Khan Haroon A. *Globalization and the Challenges of Public Administration: Governance, Human Resources Management, Leadership, Ethics, E-Governance and Sustainability in the 21st Century*. Palgrave Macmillan, 2018. 193 p. URL: <https://www.twirpx.com/file/2454438>.
28. Конституція України [Електронний ресурс]. *Відом. Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
29. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27 черв. 2014 р. *Офіц. вісн. України*. 2014. № 75. Т. 1. Ст. 2125. URL : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/984_011. – Назва з екрана.